

ปัจจัยและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ*

Factor and Behaviors Affecting Alcohol Consumption of Students: A Case Study of Meajo-Phrae Campus

¹ธันท์ฐิตา สะปู, อัญชลี รัตนธรรม และ นิติกาญจน์ นาคประสม

¹Tanunthita Sapoo, Anchalee Rattanatham and Nitikan Nakprasom

มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Meajo-Phrae Campus, Meajo University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: pasusapoo2557@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต 2. ระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา 3. ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 4. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบที่เกิดขึ้น และ 5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิธีการศึกษาเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ - แพร่ เฉลิมพระเกียรติ อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 334 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (f) หาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการวิจัย พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์ เพศชายเคยดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง และเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกที่อายุน้อยกว่าเพศหญิง โดยครั้งแรกที่อายุ 7 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 16 ปี นิยมดื่มกับเพื่อน เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยม คือเบียร์ มีปริมาณมากกว่า 3 แก้วต่อครั้ง เหตุจูงใจในการดื่มคือการทดลองดื่ม
2. ระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา เพศชายส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในระดับเสี่ยงปานกลาง และเพศหญิงมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในระดับเสี่ยงน้อย
3. กลุ่มตัวอย่างยอมรับและผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้เกิดปัญหาทางการเงิน ทำให้มีความรู้สึกผิดหรือเสียใจเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทำให้เกิดผลเสียต่อการเรียนและการทำงาน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์กับระดับการยอมรับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
5. ปัจจัยด้านเพศ ชั้นปี และที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) ผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับ

อันตรายมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ชั้นปีที่สูงกว่าจะมีผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมาก และผู้ที่อยู่หอพักภายนอกมหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมากกว่าผู้ที่พักในมหาวิทยาลัย ส่วนปัจจัยด้าน อายุ สาขาวิชา กลุ่มวิชาและหลักสูตร ไม่มีความสำคัญกับระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำสำคัญ: ปัจจัย; พฤติกรรม; เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

Abstract

The research article included the following objectives: 1) to examine past alcohol consumption; 2) to explore the level of alcohol consumption in the previous 12 months; 3) to study the effects of alcohol consumption; 4) to investigate the correlation between alcohol consumption and subsequent effects; and 5) to explore the correlation between factors and the behavior of alcohol consumption. The study used a descriptive approach with a sample group of 334 students from Maejo University Phrae Campus who were in the first semester of the academic year B.E 2553. The tool utilized was a questionnaire. The obtained data were examined using descriptive statistics including frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.), and Chi-square.

From the study, the following results were found:

1) The majority of the sample group were students in scientific fields, and men consumed more alcohol than women. Men began drinking alcohol at a younger age than women, on average at 16 years old, starting at age 7. They liked to drink with their friends and preferred beer, of which they drank more than 3 glasses each time. Their motivation for drinking alcohol was experimentation.

2) The level of alcohol consumption in the last 12 months showed that most men consumed alcohol at medium risk, while women consumed alcohol at low risk.

3) A sample group recognized the effects of alcohol consumption, which included financial problems, feelings of guilt or sadness after drinking, and negative effects on their studies and work.

4) The behavior of alcohol consumption and acceptance of the effects from alcohol consumption were correlated with a statistical significance of 0.05.

5) Gender, year of education, and place of residence were correlated with alcohol consumption behavior with a statistical significance of 0.05. Men were more likely to engage in dangerous alcohol consumption than women. The year of education was correlated with dangerous alcohol consumption. Those who lived in dorms outside the university consumed alcohol at greater danger than those who lived on campus. The factors of age, field of study, and curriculum had no significance on consumption of alcohol.

Keywords: Factor; Behavior; Alcoholic Beverages

บทนำ

ในปัจจุบันพบว่า คนไทยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น สถิติการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ย้อนหลัง (Centre for Alcohol Studies (CAS) by SCT, 2020) พบว่า คนไทยบริโภคสุรากลั่นเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด โดยในปี พ.ศ. 2560 ดื่มไป 4.86 กรัม และอยู่ในระดับทรงๆ ตัว คือ 4.00, 4.78, 5.67 และ 5.01 กรัมต่อหัวประชากรรายปีจนถึงปีพ.ศ. 2564 ตามลำดับ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่คนไทยดื่มคือ เบียร์ โดยมีแนวโน้มค่อยๆ เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2560-2564 นอกจากนี้ สถิติจำนวนนักดื่มหน้าใหม่ในปี 2564 เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวจากปี พ.ศ. 2560 อยู่ที่ร้อยละ 3 เป็นร้อยละ 6 และ (National Statistical Office, 2023) พบว่า ในปี พ.ศ. 2564 ประชากรไทยอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป มีอัตราการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 15.96 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 28 โดยลดลงเล็กน้อยจากปี พ.ศ. 2560 จากเดิมที่อัตราร้อยละ 28.41 โดยพบว่า ผู้หญิงมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 10.6 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 10.8 ในปี 2564 ในขณะที่ผู้ชายมีอัตราการดื่มฯ ลดลงจากร้อยละ 47.5 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 46.4 ในปี 2564 ทั้งนี้พบว่า บรรดานักดื่มไทยมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยต่อคนประมาณ 1,677.23 บาทต่อเดือน เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์ต่อหัวประชากรประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7.7 ลิตรต่อคนต่อปีเลยทีเดียว เมื่อสำรวจปัจจัยการเติบโตของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศ พบว่ามีผู้ผลิตรายใหญ่เข้าครอบครองส่วนแบ่งในตลาด เนื่องจากต้องใช้เงินลงทุนสูงและเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย อีกทั้งกฎระเบียบและมาตรฐานโรงงานผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงเป็นอุปสรรคในการเข้าสู่อุตสาหกรรมของผู้ประกอบการ SME โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมการผลิตสุราและเบียร์ โดยมีคู่แข่งบริษัทครองตลาดรายใหญ่ คือ บจก.บุญรอดบริวเวอรี่ และ บมจ.ไทยเบฟเวอเรจ ที่ครองส่วนแบ่งตลาดสูงสุดถึงกว่าร้อยละ 80 คิดเป็นมูลค่าการส่งออกสูงถึง 370 ล้านบาท เมื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุและพฤติกรรมที่โดดเด่นในแต่ละภาคกัน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบ่งได้หลายปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ทักษะชีวิตที่มีต่อแอลกอฮอล์ ปัจจัยด้านครอบครัว เช่น อิทธิพลจากพ่อ แม่ หรือบุคคลในครอบครัว ส่งผลให้เกิดการลอกเลียนแบบ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เช่น อิทธิพลจากเพื่อน สื่อ หรือการเข้าถึงแหล่งซื้อ-ขาย ได้ นอกจากนี้ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้แล้ว ยังมีวัตถุประสงค์ในการดื่มเข้ามาเกี่ยวข้องอีกด้วย โดยส่วนใหญ่การดื่มมักเกิดจาก 2 วัตถุประสงค์ คือ ดื่มเพื่อลดความเครียดหรือเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาของตนเอง และการดื่มเพื่อเข้าสังคม โดยทั้ง 2 วัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้คนหันมาดื่มแอลกอฮอล์กันมากขึ้นโดยพบว่ายังมีระดับความเครียดมากเท่าไร อัตราการดื่มยิ่งสูงมากขึ้นเท่านั้น เช่นเดียวกันกับการดื่มเพื่อเข้าสังคม ยิ่งระดับการเข้าร่วมและจำนวนคนในสังคมนั้นมากเท่าไรอัตราการดื่มย่อมสูงตามไปด้วยเช่นกัน

อัตราการดื่มของประชากรในเขตภาคเหนือสูงถึงร้อยละ 33 เหตุผลที่ทำให้ภาคเหนือมีสัดส่วนนักดื่มเยอะเป็นอันดับหนึ่งของประเทศนั้น คาดว่าเป็นเพราะภาคเหนือเป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมประเพณีที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้เกิดการดื่มเฉลิมฉลองในบางเทศกาลหรืองานรื่นเริงบ่อยครั้ง นอกจากนี้ด้วยบรรยากาศทัศนียภาพ ประกอบกับภูมิศาสตร์ต่างๆ ที่ไม่เอื้อให้เกิดกิจกรรมอื่นๆ มากนัก ทำให้ผู้คนในชุมชนจึงมักเลือกการสังสรรค์เป็นกิจกรรมในการเพิ่มระดับความสัมพันธ์ของพวกเขารวมทั้งด้วยสภาพเศรษฐกิจในระดับภาคยังมีความกระจุยและเติบโตน้อย ส่งผลให้สัดส่วนคนจนมีเยอะ ซึ่งสภาพเศรษฐกิจเหล่านี้เองที่ส่งผลต่อระดับความเครียดของผู้คนและอาจทำให้เกิดการดื่มเพื่อบรรเทาความเครียดได้เช่นกัน ประกอบกับจังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือ มีการทำสุราท้องถิ่นมากเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศอีกด้วย โดยจังหวัดน่านเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนนักดื่มเยอะมากที่สุดในประเทศไทย โดยมีมากถึงร้อยละ 43 อีกปัจจัยหนึ่งที่ถือว่ามีผลอย่างมากคือ อิทธิพลจากสื่อ โฆษณา ต่างๆ ในเมืองที่ผู้คนเข้าถึงโซเชียลมีเดียกันเป็นประจำ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อ

ทัศนคติเชิงบวกต่อการดื่ม การเลือกแบรนด์ในการดื่ม และการตัดสินใจดื่มของผู้คนในพื้นที่นั้นๆ เป็นอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนนักดื่มในแต่ละภาค พบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่ส่งผลให้ผู้คนตัดสินใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันมากขึ้น (Boonsomboonsakul, 2022) สถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงในปัจจุบันนี้ พบว่านักศึกษาที่เป็นวัยรุ่นตอนปลายและเยาวชนหันมานิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนเป็นเรื่องปกติในสังคม และนับวันอายุของคน que เริ่มดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกก็ลดลงเรื่อยๆ จนเป็นเรื่องที่น่าตกใจ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาตามมาหลายด้าน ไม่เพียงแต่การทะเลาะวิวาท อุบัติเหตุทางร่างกายเท่านั้น จากการศึกษาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พบว่า ร้อยละ 40.8 ยอมรับว่าก่อคดีภายใน 5 ชั่วโมงหลังดื่มแอลกอฮอล์ โดยร้อยละของการก่อเกิดคดีต่างๆ ต่อไปเกิดขึ้นระหว่างการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 55.9 ของคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ร้อยละ 46.2 ของคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ร้อยละ 41.1 ของคดีเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด นอกจากนี้ผลการสำรวจจากประชาชนไทยเกี่ยวกับการได้รับผลกระทบจากคนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคม (Waleewong, 2014) พบว่ามีผลกระทบหลายๆ ด้าน เช่น รู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่ออยู่ในที่สาธารณะ ถูกคุกคามตามท้องถนน ถูกทำร้าย เกิดอุบัติเหตุทางถนน เกิดการสูญเสียทรัพย์สินต่างๆ จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นต้น (Delgado-Lobete et al. 2020) ได้ทำการศึกษาในต่างประเทศเรื่องการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาเช่นกัน โดยทำการศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ดื่มสุราและการใช้ยาอย่างผิดกฎหมายในนักศึกษามหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี ในประเทศสเปน ปี พ.ศ. 2562 พบว่า นักศึกษาชายมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักศึกษาหญิง และมีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์ในระดับเสี่ยงมีแนวโน้มที่จะเพิ่มความเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดอย่างผิดกฎหมาย และเกิดปัญหาสุขภาพขึ้นบ่อย ร้อยละ 84.9 ของนักศึกษาดื่มแอลกอฮอล์อย่างน้อยเดือนละครั้ง และร้อยละ 54.2 มีการบริโภคเป็นประจำตาม AUDIT-C (เช่น อย่างน้อย 2-4 ครั้งต่อเดือน) การใช้แอลกอฮอล์เป็นที่แพร่หลายอย่างมากในหมู่นักศึกษามหาวิทยาลัย ในสเปน การละเมิดแอลกอฮอล์ในรูปแบบใหม่และซับซ้อนมีอยู่ในหมู่นักศึกษามหาวิทยาลัย และปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญเช่นเดียวกับประเทศไทย

มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ ตั้งอยู่ในจังหวัดแพร่เขตภาคเหนือที่มีประเพณีวัฒนธรรมหลากหลาย และส่วนใหญ่ใช้สุราพื้นบ้าน หรือที่เรียกกันว่า “เหล้า” เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรม ประเพณี เคียงคู่วิถีชีวิตชาวบ้านชนบทพื้นเมืองของจังหวัดมากกว่าสองร้อยปีมาแล้ว ชุมชนใช้เหล้าเป็นตัวประกอบพิธี เช่น การตั้งขัน หรือการยกครู เป็นต้น เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ สุราหรือเหล้าเดือนห้า (เหนือ) เก็บไว้กับบ้านเพื่อป้องกันฟ้าผ่าซึ่งเป็นตำนานเล่าต่อกันมาว่า ถ้ามีฝนตกหวัปปแล้วเกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ คือ ฟ้าผ่าให้ดื่มเหล้าเดือนห้านิดหน่อย หรือให้เอาเหล้าเดือนห้าที่บริเวณศีรษะก็ป้องกันฟ้าผ่าได้ นอกจากนี้ยังมีความเชื่อว่าสุรายังเป็นตัวยาดหนึ่งซึ่งใช้ในการผสมกับสมุนไพรใช้ดื่มหรือทาแก้โรคบางอย่างได้ตามตำราหมอพื้นบ้าน เช่น โรคลมพิษ ฯลฯ และยังนำมาเป็นเครื่องดื่มในการต้อนรับแขก การเฉลิมฉลองในกิจกรรมนั้นๆ ในอดีตไม่ได้หาซื้อกันได้โดยง่ายเพราะไม่ได้จัดขึ้นทะเบียน แต่ปัจจุบันได้รับการส่งเสริมให้เกิดการสนับสนุนจากองค์กรรัฐบาลให้ทำเป็นวิสาหกิจชุมชนหลายชุมชน เช่น สุราแก่งเสือเต้น เป็นธุรกิจผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทสุรากลั่นชุมชน และสุราแช่พื้นบ้านที่มีชื่อเสียงในจังหวัดแพร่และใกล้เคียง จัดจำหน่ายสินค้าในรูปแบบของขวดแก้ว มีการบรรจุและปิดฝาภาชนะไปตามขั้นตอนการผลิต ซึ่งสะอาดและผ่านกรรมวิธีที่ถูกต้อง โดยการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นที่หาได้ง่ายอย่างข้าวเหนียวและสมุนไพร มาทำตามบรรพบุรุษตามที่พบเห็นมาตั้งแต่สมัยโบราณ นำมาเป็นแบบอย่างพัฒนารูปแบบให้ทันสมัยและพัฒนาคุณภาพให้สามารถออกสู่ตลาดจนเป็นที่รู้จักและยอมรับ (Bio-based Economic Development Office (Public

organization), 2023) ซึ่งจะเห็นได้ว่าบริบททางประเพณีวัฒนธรรมล้วนเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนรู้สึกคุ้นชิน และเห็นเป็นเรื่องปกติในการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ปกครองจึงใช้เครื่องตีแอลกอฮอล์จนเป็นเรื่องปกติโดยที่ไม่ได้ตระหนักถึงผลกระทบที่จะตามมาในอนาคต การศึกษาของต่างชาติก็ไม่ได้มีความแตกต่างกันเช่นการศึกษาของ (Ksinan et al. 2023) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดหาเครื่องตีแอลกอฮอล์ของผู้ปกครองกับการใช้เครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในภายหลังภายใต้บริบทที่ผู้ปกครองอนุญาต พบว่า การจัดหาเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นเป็นตัวทำนายการใช้แอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้นของวัยรุ่น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยและพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ เนื่องจากเล็งเห็นถึงความสำคัญของการป้องกันและการแก้ไขปัญหาจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในนักศึกษา เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญที่ควรแก้ไขอย่างเร่งด่วนเนื่องจากบุคคลในวัยนี้กำลังเติบโตเป็นผู้ใหญ่และเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศในอนาคต การจะดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหให้ได้ผลดีและประสบความสำเร็จนั้น ส่วนหนึ่งจะต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ผู้ศึกษาเป็นบุคคลหนึ่งในสายงานพยาบาลจึงสนใจที่จะทำการศึกษาในเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในอดีต
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา
3. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์กับผลกระทบที่เกิดขึ้น
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับระดับพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่-เฉลิมพระเกียรติ ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี (Documentary Study) โดยการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน หลักการคิดและทฤษฎีปัจจัยและพฤติกรรมผู้บริโภคของศาสตราจารย์ ฟิลลิป คอตเลอร์ เป็นหลัก (Kotler, 1997 as cited in Serirat et al. 1998) รวมถึงรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร ตำรา วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ บทความและเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ โดยการสืบค้นจากเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study) ได้แก่ 1) การสังเกต ร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์บริเวณรอบมหาวิทยาลัย โดยการออกสำรวจจำนวนร้านค้า/บริการเครื่องตีแอลกอฮอล์ โดยรอบมหาวิทยาลัย ในระยะไม่เกิน 5 กิโลเมตร 2) การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) กลุ่มเป้าหมายในการสอบถาม คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2553 ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ จำนวน 334 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรยามาเน
$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$
 (Yamane, 1973 as cited in Kitpreedasutsut, 2010) โดยใช้ฐานข้อมูลบัญชีรายชื่อนักศึกษาจากกองทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตามความสะดวก (Convenience Sampling)

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชา กลุ่มวิชา หลักสูตร ที่อยู่

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่
1) พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก คำถามจำนวน 11 ข้อ แบบจัดลำดับ (Ranking) และแบบเลือกตอบ 2) การเข้าถึงแหล่งจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คำถามจำนวน 1 ข้อใหญ่ 5 ข้อย่อย รูปแบบคำถามแบบผิดถูก

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา (Assanangkornchai, 2006) จำนวน 10 ข้อคำถาม รูปแบบประมาณค่า (Rating) โดยแต่ละข้อจะมีคะแนนตั้งแต่ 0-4 คะแนน โดยมีค่าคะแนนรวม ทั้งหมด 40 คะแนน

การแปลผลโดยกำหนดเกณฑ์ในการแบ่งระดับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 4 ระดับ ดังนี้

คะแนน	0-7	คะแนน	หมายถึง เป็นผู้ที่ไม่ดื่มหรือดื่มแบบมีความเสี่ยงน้อย
คะแนน	8-15	คะแนน	หมายถึง เป็นผู้ที่ดื่มแบบมีความเสี่ยงปานกลาง
คะแนน	16-19	คะแนน	หมายถึง เป็นผู้ที่ดื่มแบบมีความเสี่ยงมาก
คะแนน	20	คะแนน	ขึ้นไป หมายถึง เป็นผู้ที่ดื่มแบบก่อให้เกิดอันตรายและติดสุรา

ตอนที่ 4 ผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้ (Consequences of drinking and drug us) (Substance Abuse and Mental Health Service Administration, 1998) ข้อคำถามปลายปิด (Close Ended Question) รูปแบบถูกผิด จำนวน 13 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยด้านการบริโภค ด้านพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีตำแหน่งวิชาการในระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา จากนั้นนำมาปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำ

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษา จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำแบบสอบถาม มาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

- ปัจจัยและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ค่าความเชื่อมั่น 0.865
- พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาค่าความเชื่อมั่น 0.929
- ผลกระทบที่ตามมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ค่าความเชื่อมั่น 0.801

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและนักศึกษาศาสตรบัณฑิตที่เก็บข้อมูลร่วมกัน

- ลงพื้นที่สำรวจร้านจำหน่าย/บริการ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- ชี้แจงรายละเอียดในการเก็บข้อมูลแก่นักศึกษาศาสตรบัณฑิต
- นักศึกษาศาสตรบัณฑิต นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล
- นักวิจัยตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์
- นักวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมดมารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic analysis)

- ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

- ปัจจัย พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ (f) หาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 - พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ (f) หาค่าร้อยละ (%)
 - ผลกระทบที่ตามมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ (f) หาค่าร้อยละ (%)
 - หาความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการยอมรับผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบ ไคสแควร์ (Chi-square)
 - หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบ ไคสแควร์ (Chi-square)
- ขั้นตอนที่ 7** สรุปผลการศึกษาวิจัยและการนำเสนอผลการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาตามวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.6 และเพศชาย ร้อยละ 49.4 อายุระหว่าง 18-26 ปี ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 32.3 สาขาวิชาเกษตรป่าไม้ ร้อยละ 21.9 รองลงมาคือสาขาวิชารัฐศาสตร์ 10.5 ส่วนใหญ่ศึกษาในหลักสูตร 4 ปี ร้อยละ 77.8 และส่วนใหญ่พักหอพักภายนอกมหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 91.02 ซึ่งแบ่งเป็นสายวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 49.67 รองลงมาสายบริหารศาสตร์ และสายสังคมศาสตร์ เพศชาย เคยดื่ม ร้อยละ 52.30 และเพศหญิง ร้อยละ 47.70 กลุ่มตัวอย่างไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 8.98 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีเหตุผล 3 ลำดับแรก คือ การดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีประโยชน์และทำให้สูญเสียเงินการดื่มแอลกอฮอล์อาจเกิดอันตรายต่อสุขภาพ เกิดอุบัติเหตุและการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจก่อปัญหาในครอบครัว แนวโน้มในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน 1 ปีต่อไปของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น มีความไม่แน่ใจ ร้อยละ 43.30 รองลงมาคือ ไม่มีโอกาสดื่ม อายุของที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกอายุ 7 ปี ร้อยละ 0.73 อายุที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกเมื่ออายุ 15 ปี ร้อยละ 24.18 รองลงมาได้แก่อายุ 18 ปี ร้อยละ 19.41 อายุเฉลี่ยในการดื่มครั้งแรก 16.01 ปี เมื่อเปรียบเทียบอายุที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นครั้งแรก พบว่า นักศึกษาชายจะเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อายุน้อยกว่านักศึกษาหญิงระยะเวลาที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า อยู่ในระหว่าง 1-14 ปี โดยเริ่มดื่ม 1 ปี ร้อยละ 16.80 รองลงมาคือ 2 ปี ร้อยละ 15.75 เฉลี่ย 4.29 ปี ผู้ร่วมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก พบว่า ดื่มกับเพื่อน ร้อยละ 85.38 รองลงมาดื่มกับญาติ ร้อยละ 5.32 เหตุจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก พบว่า ทดลองดื่ม ร้อยละ 46.86 รองลงมาคือเพื่อเข้าสังคม ร้อยละ 23.43 และเพื่อนชวนดื่ม ร้อยละ 14.85 ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นิยมดื่ม คือ เบียร์ ร้อยละ 38.28 รองลงมาคือ เหล้าสี ร้อยละ 30.69 และเหล้าขาว ร้อยละ 11.88 ปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ดื่มมากกว่า 3 แก้ว ร้อยละ 30.46 รองลงมาคือ ดื่ม 2-3 แก้ว ร้อยละ 22.52

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ผลการวิจัยพบว่า เพศชายส่วนใหญ่มิ่พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับเสี่ยงปานกลาง ร้อยละ 34.46 (สังคมศาสตร์ ร้อยละ 35.71 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 34.38 และบริหารศาสตร์ ร้อยละ 33.33) เพศหญิง

ส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในระดับเสี่ยงน้อย ร้อยละ 40.31 (วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 56.52 บริหารศาสตร์ ร้อยละ 37.25 และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 21.88)

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาผลการวิจัยพบว่า ยอมรับเรื่องปัญหาและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดย 3 ลำดับแรก คือ การดื่มแอลกอฮอล์เคยทำให้เกิดปัญหาทางการเงิน ร้อยละ 47.60 รองลงมาคือ มีความรู้สึกผิดหรือเสียใจเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 42.51และการดื่มแอลกอฮอล์เคยทำให้เกิดผลเสียต่อการทำงาน การเรียน หรือโอกาสที่จะได้งานทำ ร้อยละ 36.23 กลุ่มตัวอย่างได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3 ข้อขึ้นไป เพศชาย ร้อยละ 64.24 เพศหญิง ร้อยละ 43.20 โดยเพศชายทุกกลุ่มวิชาการเรียนรู้ ส่วนใหญ่มีผลกระทบ 3 ข้อขึ้นไป กลุ่มสังคมศาสตร์ ร้อยละ 67.74 รองลงมากลุ่มวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 65.09 และกลุ่มบริหารศาสตร์ ร้อยละ 57.14 ส่วนเพศหญิงมีผลกระทบ 3 ข้อ ขึ้นไป ได้แก่ กลุ่มสังคมศาสตร์ ร้อยละ 56.82 กลุ่มบริหารศาสตร์ ร้อยละ 50.00 ส่วนกลุ่มวิทยาศาสตร์ มีผลกระทบ 1-2 ข้อ ร้อยละ 47.46

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผลกระทบที่เกิดขึ้นผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับระดับการยอมรับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (Chi-square 26.76 p-value .00) โดยพบว่า นักศึกษาที่ยอมรับว่ามีผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 3 ข้อ ขึ้นไป จะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากกว่านักศึกษาที่ไม่มีปัญหาหรือผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 79.59 และร้อยละ 6.12)

วัตถุประสงค์ที่ 5 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านเพศ ชั้นปี และที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value< .05) โดยพบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ชั้นปีที่สูงกว่าจะมีผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมาก ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้ที่อยู่หอพักภายนอกมหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมากกว่าหอพักมหาวิทยาลัยส่วนปัจจัยด้าน อายุ สาขาวิชา กลุ่มวิชา หลักสูตร ไม่มีความสำคัญกับระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

องค์ความรู้ใหม่

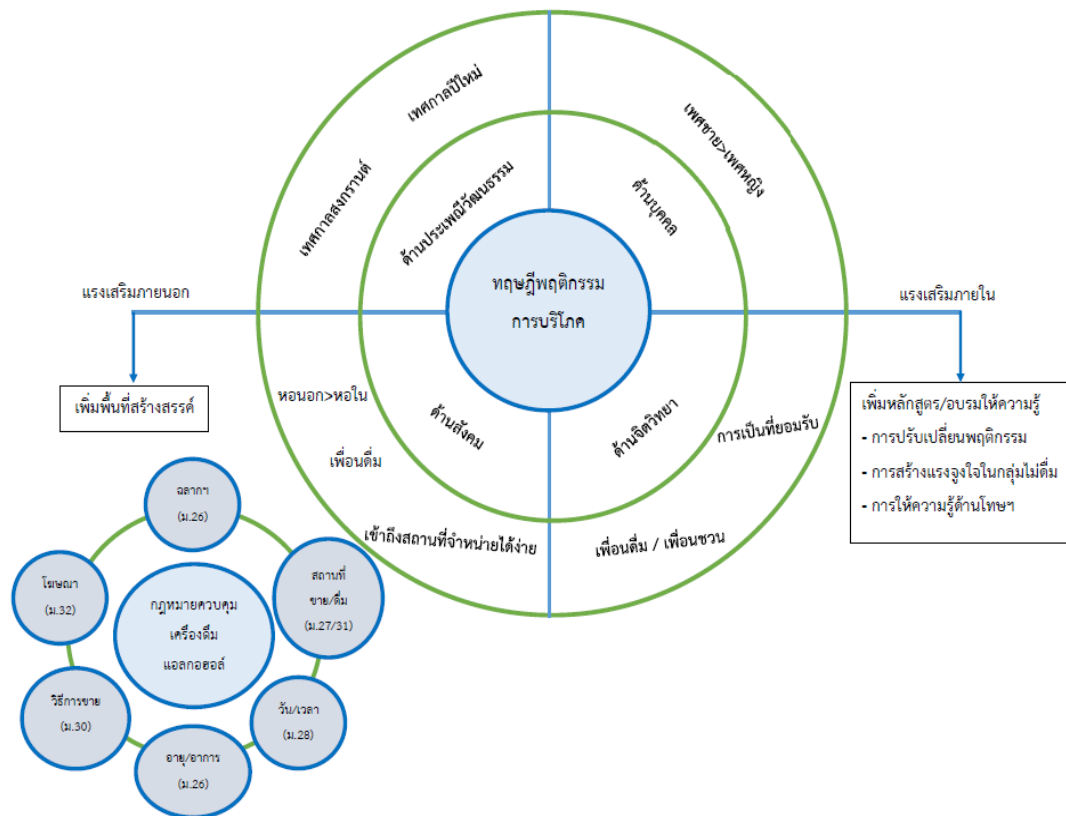

Figure 1: The new body of knowledge

จากการศึกษาสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ 4 มิติ คือ 1. มิติด้านบุคคล 2. มิติด้านจิตวิทยา 3. มิติด้านวัฒนธรรมประเพณี และ 4. ด้านสังคม ซึ่งจากการศึกษาจะพบว่าในแต่มีมิติล้วนมีปัจจัยที่ทำให้เกิดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักศึกษา การศึกษามุ่งเน้นการนำผลไปใช้ในการแก้ไขปัญา ปรับลดพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงแบ่งแรงเสริมออกเป็น 2 ด้าน คือแรงเสริมภายใน โดยแนะนำให้เพิ่มหลักสูตร โครงการอบรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสร้างแรงจูงใจ การให้ความรู้ด้านโทษของแอลกอฮอล์เป็นต้น และแรงเสริมภายนอกในมิติด้านสังคม วัฒนธรรมประเพณี เช่นการที่นักศึกษาอยู่หอภายนอกมหาวิทยาลัย มีการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าการพักอยู่หอพักในมหาวิทยาลัย รวมถึงการเข้าถึงแหล่งจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย สามารถให้แรงเสริมในการปรับลดการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดย การเพิ่มพื้นที่ สร้างสรรค์ให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมมากขึ้น การร่วมมือของหลายภาคส่วนในการเข้มงวดให้ความรู้เรื่อง กฎหมายควบคุมแอลกอฮอล์แก่ร้านค้า ซึ่งครอบคลุมถึงเรื่อง การโฆษณา การกำหนดวันเวลาขาย วิธีการขาย อายุผู้ซื้อ ฉลากสินค้า สถานที่ขาย เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผ่านมา เคยดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 91.02 เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.30 และเพศหญิง ร้อยละ 47.70 ซึ่งสอดคล้อง กับรายงานสถานการณ์สุราประจำปี พ.ศ. 2553 ของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา ที่พบว่า เยาวชนในกลุ่มมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา เพศชายเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง ในการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 8.98 และกลุ่มที่ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีเหตุผลที่ไม่ดื่ม

3 ลำดับแรก คือ การดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีประโยชน์และทำให้สูญเสียเงินการดื่มแอลกอฮอล์อาจเกิดอันตรายต่อสุขภาพ เกิดอุบัติเหตุและการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจก่อปัญหาในครอบครัว และมีแนวโน้มในการดื่มแอลกอฮอล์ใน 1 ปีต่อไป คือ มีความไม่แน่ใจ ร้อยละ 43.30 รองลงมาคือ ไม่มีโอกาสดื่ม ร้อยละ 36.70 และมีโอกาสดื่ม ร้อยละ 20.00 ซึ่งสามารถทำนายได้ว่ากลุ่มที่ไม่เคยดื่มมีแนวโน้มจะเป็นผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงถึง ร้อยละ 63.30 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก พบว่าเริ่มดื่มครั้งแรกอายุ 7 ปี ส่วนใหญ่เริ่มดื่มที่อายุ 15 ปี อายุเฉลี่ยในการดื่มครั้งแรก 16.01 ปี ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของ Sihapark et al. (2020) ที่ทำการศึกษาสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการรับรู้นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด จังหวัดขอนแก่น พบว่า อายุเฉลี่ยที่ประชาชนเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ 17.4 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดื่มกับเพื่อน เหตุจูงใจในการดื่ม คือ ทดลองดื่ม รองลงมาคือเพื่อเข้าสังคม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการดื่มครั้งแรกพบว่า นิยมดื่มเบียร์ รองลงมา คือ เหล้าสี ปริมาณการดื่มพบว่า ดื่มมากกว่า 3 แก้ว รองลงมาคือ ดื่ม 2-3 แก้ว ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัย Chaikan, and Chaikan (2017) ที่ศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พบว่า ส่วนใหญ่ดื่มกับเพื่อน และกลุ่มที่มีเพื่อนดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสเสี่ยงที่จะดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเป็น 6.43 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเพื่อนดื่มแอลกอฮอล์ เครื่องดื่มที่นักศึกษานิยมดื่มคือเบียร์ สาเหตุที่ดื่ม เพราะอยากลอง เพื่อเข้าสังคม และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Htet et al. (2020) ที่ทำการศึกษาในประเทศพม่า เรื่องความชุกของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัจจัยเสี่ยงของนักศึกษามหาวิทยาลัย 6 แห่งในเมืองมันตะเล่ย์ ประเทศเมียนมาร์ ที่พบว่า เพศชายดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง และส่วนใหญ่ดื่มกับเพื่อน และเพศหญิงมีประสบการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกที่อายุเพียง 10 ปี

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบันพบว่า กลุ่มตัวอย่างยังคงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ จำนวน 168 คน ร้อยละ 55.26 หยุดดื่มชั่วคราว ร้อยละ 37.50 และเลิกดื่มเด็ดขาด ร้อยละ 7.24 ซึ่งเหตุผลที่หยุดดื่มชั่วคราว/เลิกโดยเด็ดขาด เพราะรู้สึกว่าการดื่มแอลกอฮอล์ไม่ดี อยากลองหยุดดื่ม และรู้สึกว่าการดื่มแอลกอฮอล์เสียเงินไปกับการดื่มมากเกินไป โอกาสที่กลุ่มตัวอย่างนิยมดื่ม คือ เทศกาลปีใหม่ รองลงมาอยากดื่มเอง ชนิดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยม เหล้าสี รองลงมาเบียร์ หากจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายนิยมดื่มเบียร์มากกว่าเพศหญิง และเพศหญิงนิยมดื่มเหล้าสี ปริมาณการดื่ม ส่วนใหญ่ดื่มมากกว่า 3 แก้ว ค่าใช้จ่ายในการดื่ม 201-300 บาท เฉลี่ย 280.59 บาทต่อครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Pathumsriwirot (2018) ที่พบว่า ส่วนใหญ่นิยมดื่มเบียร์ ปริมาณ 1-3 ขวด/ครั้ง สาเหตุเพื่อพบปะสังสรรค์ สถานที่ดื่มที่ผับและหอพัก เช่นเดียวกับการศึกษาของ Sornpaisarn et al. (2010) รายงานสถานการณ์สุราประจำปี พ.ศ. 2553 ของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา พบว่า เยาวชนในกลุ่มมัธยมศึกษาและระดับอาชีวศึกษา ที่พบว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามอันดับแรกที่เยาวชนชายนิยมดื่มได้แก่ เบียร์ รองลงมาคือ เหล้าแดง ขณะที่เยาวชนหญิงนิยมดื่มเบียร์ และดื่มน้ำผลไม้ผสมแอลกอฮอล์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดื่มกับเพื่อน สถานที่ดื่มคือบ้านหรือหอพักเพื่อน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งล่าสุด น้อยกว่า 1 สัปดาห์ เหตุจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ เพื่อนชวน รองลงมา อยากดื่มเอง และมีเรื่องกลุ่มใจไม่สบายใจ ส่วนใหญ่เข้าถึงแหล่งซื้อ-ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย มากถึงร้อยละ 86.20 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Pukcharoen (2016) ที่พบว่า นักศึกษาสามารถเข้าถึงร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายถึงร้อยละ 71.4 บุคคลที่ดื่มด้วยคือเพื่อน/รุ่นพี่ ร้อยละ 100 และจากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจจำนวนร้านจำหน่าย/บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักวิจัย พบว่าโดยรอบมหาวิทยาลัยรัศมี ประมาณ 5 กิโลเมตรนั้น มีร้านจำหน่าย/บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 15 ร้าน แต่ไม่พบร้านจำหน่าย/บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรัศมี ที่น้อยกว่า 300 เมตร ตามที่ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดไว้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ปัญหาและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดย 3 ลำดับแรก คือ การดื่มแอลกอฮอล์เคยทำให้เกิดปัญหาทางการเงิน รองลงมาคือ มีความรู้สึกผิดหรือเสียใจเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการดื่มแอลกอฮอล์เคยทำให้เกิดผลเสียต่อการทำงาน การเรียน หรือโอกาสที่จะได้งานทำ และได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3 ข้อขึ้นไป มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Pathumsriwiro (2018) ที่พบว่า ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้ดื่ม คือ ประสบปัญหาทางการเงินและรองลงมาคือ ทำให้มีปัญหาสุขภาพระยะยาว และการศึกษาของ Suparan (2019) ที่พบว่า นักศึกษาชายมีอัตราความชุกในการดื่มและความถี่ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักศึกษาหญิง และมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อปัจจัยสุขภาพ ความถี่ที่เพิ่มมากขึ้นสัมพันธ์กับพฤติกรรมการขับขีหลังการดื่มและเกิดอุบัติเหตุหลังการดื่ม และมีความสัมพันธ์เชิงลบด้านการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับระดับการยอมรับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า นักศึกษาที่ยอมรับว่ามีผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 3 ข้อ ขึ้นไป จะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากกว่านักศึกษาที่ไม่มีปัญหาหรือผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Pathumsriwiro (2018) ที่พบว่า กลุ่มที่ดื่มเป็นประจำเกิดอุบัติเหตุมาแล้วขับ รองลงมาคือเสี่ยงต่อการก่ออาชญากรรมทางเพศ การคุกคามและล่วงละเมิดทางเพศ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 พบว่าปัจจัยด้านเพศ ชั้นปี และที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) โดยพบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ชั้นปีที่สูงกว่าจะมีผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมาก และผู้ที่อยู่หอพักภายนอกมหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมากกว่าหอพักมหาวิทยาลัย ส่วนปัจจัยด้านอายุ สาขาวิชา กลุ่มวิชา หลักสูตร ไม่มีความสำคัญกับระดับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สอดคล้องกับการศึกษาของ Htet et al. (2020) ที่ทำการศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัย 6 แห่งในเมืองมันตะเลย์ ประเทศเมียนมาร์ พบว่า เพศชายดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิงและอยู่ในระดับอันตราย การรับมือกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยใหม่ การใช้ชีวิต ห่างจากครอบครัว การเฝ้าดูของผู้ปกครองในระดับที่ต่ำกว่า และแรงกดดันจากเพื่อน ปัจจัยเหล่านี้อาจทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในระดับที่สูงกว่าเยาวชนในวัยเรียน

สรุป

การวิจัยเรื่องปัจจัยและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่-เฉลิมพระเกียรตินี้ พบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต ส่วนใหญ่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกลุ่มตัวอย่างเพศชายจะมีพฤติกรรมชอบดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก พบว่าเริ่มดื่มครั้งแรกอายุ 7 ปี ส่วนใหญ่เริ่มดื่มที่อายุ 15 ปี โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาจาก การทดลองและเพื่อนชวนดื่ม นิยมดื่มเบียร์ ในปัจจุบันนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ยังคงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ ส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะหยุดดื่มชั่วคราว เหตุผลเพราะรู้สึกว่าการดื่มแอลกอฮอล์ไม่ดีอยากลองหยุดดื่ม การดื่มแอลกอฮอล์เคยทำให้เกิดปัญหาทางการเงิน และเคยทำให้เกิดผลเสียต่อการทำงาน การเรียน ผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ชั้นปีที่สูงกว่าจะมีผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่ม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมาก และผู้ที่อยู่หอพักภายนอกมหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมากกว่าหอพักมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่เคยดื่มเครื่องดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มจะเป็นผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หน้าใหม่สูงถึง ร้อยละ 63.30 ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปลุกฝังให้มีความภาคภูมิใจในตนเองและไม่อยากลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าถึงแหล่งซื้อ-ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสถาบันการศึกษาและหน่วยงานสาธารณสุข ควรจัดประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม จำหน่ายและให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะกฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับสถานที่ห้ามจำหน่าย/ให้บริการ ช่วงเวลาห้ามจำหน่าย/ให้บริการ บุคคลที่ห้ามจำหน่าย/ให้บริการ รวมทั้งควรมีการควบคุมการออกใบอนุญาตจำหน่าย/ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างชัดเจน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมากหรือเสี่ยงมากสูง ซึ่งจะเกิดผลกระทบต่อสุขภาพในหลายๆ ด้าน ดังนั้นหน่วยงานอนามัย ในสถาบันการศึกษาสามารถจัดกระบวนการที่จะทำให้การบำบัดรักษาที่เกิดจากปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีประสิทธิภาพ ควรเริ่มจากการคัดกรองและให้คำแนะนำปรึกษา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่า นักศึกษาที่ยอมรับว่ามีผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 3 ข้อ ขึ้นไป จะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากกว่านักศึกษาที่ไม่มีปัญหาหรือผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นหน่วยงานอนามัย ในสถาบันการศึกษาควรร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุข ตำรวจ และสำนักงานขนส่ง ควรจัดกิจกรรมรณรงค์และประชาสัมพันธ์เรื่องการลด ละ เลิกดื่มเครื่องดื่ม รongลงมา คือ ควรรณรงค์เกี่ยวกับการขับขีปลอดภัยเมาไม่ขับ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 5 พบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ชั้นปีที่สูงกว่าจะมีผู้ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมาก และปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้ที่อยู่หอพักภายนอกมหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับอันตรายมากกว่าหอพักมหาวิทยาลัย จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4-5 ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานอนามัยในสถาบันการศึกษา ควรให้ความรู้เชิงลึกเรื่องอันตรายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต่อสุขภาพแก่กลุ่มนี้ และอาจใช้โปรแกรมเพื่อช่วยให้นักศึกษาสมัครใจเลิกดื่มแอลกอฮอล์ สถานศึกษาผลิตสื่อและประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในเชิงลึก โดยนำทฤษฎีโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม มาเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งต่อไป

References

- Assanangkornchai, S. (2006). *Alcohol Screening*. Chiangmai: Plan to Develop a Care System for People with Alcohol Problems.
- Bio-based Economic Development Office (Public organization). (2023). *Keang Suea Ten Community Enterprise, Ban Mae Ten, Saiap Subdistrict, Song District, Phrae Province*. Retrieved June 15, 2023, from <http://bedocommunity.com/?p=5276>
- Boonsomboonsakul, M. (2022). *How Much Alcohol Do Thai People Consumption?* Retrieved June 15, 2023, from <https://www.agenda.co.th/social/alcohol-consumption-thailand/>
- Centre for Alcohol Studies (CAS) by SCT. (2020). *Annual per Capita Consumption; APC*. Retrieved June 15, 2023, from https://alcoholstudy.in.th/index.php?ct=report_drinker&proc=main&year1=2564&year2=5&chart_id=2
- Chaikan, A., & Chaikan, A. (2017). Alcohol Drinking Behaviors among Undergraduate Students of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Phranakhon Si Ayutthaya Province. *Valaya Alongkorn Review (Humanities and Social Science)*, 7(1), 103-113.
- Delgado-Lobete, L. et al. (2020). *Individual and Environmental Factors Associated with Tobacco Smoking, Alcohol Abuse and Illegal Drug Consumption in University Students: A Mediating Analysis*. Retrieved June 15, 2023, from <https://www.mdpi.com/1660-4601/17/9/3019>
- Htet, H. et al. (2020). *Prevalence of Alcohol Consumption and Its Risk Factors among University Students: A Cross-sectional Study Across Six Universities in Myanmar*. Retrieved June 15, 2023, from <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0229329>
- Kitpreedasutsut, B. (2010). *Research Guide Report Writing Research and Thesis*. (10th ed.). Bangkok: Department of Education Faculty of Social Sciences and Humanities Mahidol University.
- Ksinan, A. J. et al. (2023). Association Between Parental Supply of Alcohol and Later Adolescent Alcohol Use in a Highly Permissive Context. *Journal of Students on Alcohol and Drugs*, 84(1), 27-36.
- National Statistical Office. (2023). *National Health Literacy Survey 2022*. Retrieved June 15, 2023, from <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/ActivityNSO/2563/12/A22-12-63-3.aspx>
- Pathumsriwirot, W. (2018). Impact Resulting of Alcohol Behaviors among of Rangsit University Student. *Journal of Rangsit Graduate Studies and Social Sciences*, 4(2), 258-272.
- Pukcharoen, V. (2016). Factors Related to Beer Drinking among University Students. *Public Health & Health Laws Journal*, 2(2), 161-172.
- Serirat, S. et al. (1998). *Marketing Management in the New Era*. Bangkok: Thira Film and Saitex Co., Ltd.

- Sihapark, S. et al. (2020). Alcohol Consumption Situations and Perceptions Regarding Provincial Alcohol Control in Khon Kaen Province. *Health Promotion Center 9 Journal*, 14(35), 362-373.
- Sornpaisarn, B. et al. (2010). *Thailand Annual Report Alcohol 2010 of Center of Alcohol Studies*. Nonthaburi: Center of Alcohol Studies Nonthaburi.
- Suparan, K. (2019). A Study of the Association between Alcohol Consumption, Road Accidents, Learning Behavior and Academic Achievement in University Students. *Chiang Mai Medical Journal*, 58(3), 133-143.
- Waleewong, O. (2014). Alcohol's Harm to Others in Thailand: Concept, Situation and Gap in Knowledge Health Promotion Policy Research Center, International Health Policy Program (IHPP). *Journal of Health Systems Research*, 8(2), 111-119.